

Preek over 2 Johannes 1-6

Liturgie morgendienst:

Votum en groet

Zingen: Gez. 62:1,2,3,4

De Tien Woorden

Zingen: Gez. 11:1,2,3

Gebed

Schriftlezing: Johannes 15:1-17

Zingen: Ps. 119:60,62

Inleiding preek

Tekst: 2 Johannes 1-6

Preek

Zingen: Lb. 481:1,2,3,4

Gebed

Collecte

Zingen: Ps. 133:1,2,3

Zegen

Liturgie middagdienst:

Votum en groet

Zingen: Gez. 62:1,2,3,4

Gebed

Schriftlezing: Johannes 15:1-17

Zingen: Ps. 119:60,62

Inleiding preek

Tekst: 2 Johannes 1-6

Preek

Zingen: Lb. 481:1,2,3,4

Geloofsbelijdenis: Gez. 179b

Gebed

Collecte

Zingen: Ps. 133:1,2,3

Zegen

Gehouden te: Baflo, 18-05-14 (9.30 u.)
 Uithuizermeeden, 18-05-14 (14.30 u.)

Thema: Gemeente van Christus blijven in waarheid en liefde

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Visie op gemeente zijn

Over een paar weken krijgen we als kerkenraad en gemeente weer kerkvisitatie. Twee broeders brengen namens de zusterkerken in de Classis Warffum een soort huisbezoek bij de gemeente van Baflo. Om door te spreken over het functioneren van de gemeente en de kerkenraad.

Tot voor kort ging dat aan de hand van een uitgebreide vragenlijst. Nu wordt meer ingezet op een inhoudelijk gesprek, om te bemoedigen, te stimuleren etc.

Handleiding is nu een beperkte set aandachtspunten. Onder andere komt aan de orde de visie van de kerkenraad op het geestelijk leiding geven t.a.v. het gemeente zijn in 2014.

Visie en gemeente zijn vandaag. Dat is een centraal punt.

Hoe zijn we gemeente van Christus in onze tijd en in onze samenleving? Deze vraag zit ook op de achtergrond bij het ontwikkelen van beleid t.a.v. het kerkelijk onderwijs aan de jongeren en aan hun vorming als jonge christenen, waar de kerkenraad mee bezig is.

Hoe zijn we gemeente van Christus in onze tijd en in onze samenleving? Daarbij kijken we naar de actuele situatie in de gemeente. Hoe staan we ervoor en hoe gedragen we ons als gemeente. We hebben het dan over de dingen die goed gaan en waarvoor we God oprecht dankbaar zijn. En over de dingen die niet goed gaan, de verbeterpunten. Die even zoveel uitdagingen zijn. We analyseren en brengen dingen in beeld.

Een tweede vraag is: Hoe willen we gemeente zijn? Of, wat voor gemeente willen we zijn? Dan komt in beeld de visie die we willen ontwikkelen, en het doel dat we hebben. Het gaat om ons hart en onze bereidheid om in het geloof gemeente van Christus te zijn. Wat drijft ons, wat motiveert ons?

En nog een derde vraag: Hoe moeten we gemeente zijn? Want ook het gebod van de Heer Jezus Christus aan zijn leerlingen en zijn gemeente moet in beeld komen. Het gebod – nieuw of niet meer nieuw – om elkaar lief te hebben.

Jezus geeft daar veel aandacht aan in de tafelgesprekken met zijn leerlingen vlak voor zijn arrestatie en zijn sterven aan het kruis. En Johannes, de leerling van wie Jezus in het bijzonder hield, geeft dat met grote nadruk door in de brieven die hij aan de christelijke gemeenten schrijft. Ook in wat wij noemen de tweede brief van Johannes.

Ik ben van plan om met u die beide kleine brieven van Johannes te gaan lezen. Vandaag en volgende zondag de tweede brief. En daarna de derde. Maar we hebben dan ook de zondagen van Pinksteren en de openbare geloofsbelijdenis. Misschien wordt het dan ook wel later. Maar even kijken.

Ik zie deze preken ook als een vervolg op de preken over gedeelten uit het evangelie van Johannes de afgelopen weken, maanden. De aansluiting blijkt in de keus van het schriftgedeelte, Johannes 15:1-17

Dit zijn de kortste geschriften uit het Nieuwe Testament. Dat lijkt de duidelijkheid niet te bevorderen.

Johannes geeft hier in het kort lessen en aansporingen in een situatie waarin het gemeente zijn in de waarheid onder druk staat door dwalingen en verleidingen. De beide brieven ademen een geest van liefde en van bemoediging voor de gemeente. Tegelijk sporen ze de gelovigen aan om heel attent en alert te blijven. Het komt er immers op aan om gemeente van Christus te blijven in deze wereld. We willen in deze dienst het begin van de tweede brief samen lezen.

We lezen nu **2 Johannes vers 1 tot 6**

Het thema van de preek is:

Gemeente van Christus blijven in waarheid en liefde.

Want:

- a. de waarheid is de ruimte voor het gemeente zijn;
- b. de liefde is het principe van het gemeente zijn.

2. De oudste en de vrouw

We hebben vanmorgen een liefdesbrief voor ons, gemeente. Anders dan een gewone liefdesbrief. Maar niet minder echt.

Ik weet niet of er tegenwoordig nog veel liefdesbrieven geschreven worden tussen jongens en meisjes, die van elkaar houden.

We hebben mobieltjes. We sms-en, chatten, whatsappen, compleet met emoticons en digitale rode hartjes. Je hebt binnen de kortst mogelijke keren antwoord. Het is alleen niet blijvend. Brieven kun je nalezen.

In een liefdesbrief vertel je elkaar van alles. Je schrijft lieve dingen en je zegt dat je veel van elkaar houdt.

Onze brief bevat een uitdrukkelijke liefdesverklaring. Al in de allereerste zin:

"Van de oudste. Aan de uitverkoren vrouw en haar kinderen, die ik werkelijk liefheb....."

Dat zou romantisch kunnen zijn, wanneer het ging om een privé briefje tussen twee geliefden. Maar dat is toch niet het geval.

Dat blijkt, wanneer we een paar vragen stellen. Wie is die oudste, die deze brief schrijft? En waarom noemt hij zichzelf zo? Wie is die uitverkoren vrouw met haar kinderen? En waarom wordt zij zo verheven aangesproken?

Bij een oudste denken wij meestal aan een ouderling. Oudsten dienen een plaatselijke gemeente. Daar moeten we hier niet aan denken.

De schrijver van deze brief presenteert zichzelf als "dé oudste". Kennelijk is hij voor de geadresseerden een bekende figuur. Hij hoeft zijn naam niet te noemen. Hij hoeft niet te zeggen, wat zijn functie is. 'De oudste', dat is voldoende.

De oudste heeft duidelijk aanzien bij de gemeenten. Dat zal wel met zijn leeftijd samenhangen. Hij behoort tot de eerste generatie leerlingen van Jezus. Eén van

Jezus' eerste leerlingen, die alles van de Meester hebben gehoord en meegemaakt. Hij kan een betrouwbaar ooggetuigenverslag leveren van wat Jezus heeft gezegd en gedaan. Als één van de laatst overgeblevenen. Hij kan beslissend zeggen, hoe de Heer Jezus het wil in zijn gemeente. Hij kan zich beroepen Jezus' eigen woorden. En de belofte van de Meester, dat de Heilige Geest hen alles te binnen zal brengen aangaande de woorden en de leer van Jezus, heeft hij in bijzondere zin ontvangen (vgl. Joh. 14:25,26).

De oude kerkelijke overlevering noemt hier de naam van de apostel Johannes, de zoon van Zebedeüs. Het is duidelijk dezelfde persoon als de schrijver van ons vierde evangelieverhaal en van de eerste brief van Johannes.

De oudste, dat is Johannes, "de leerling van wie Jezus veel hield." Hij wordt ook wel genoemd de apostel van de liefde, omdat hij in zijn geschriften zo nadrukkelijk spreekt over de liefde. En dat terwijl hij van de Heer Jezus, samen met zijn broer Jakobus de bijnaam Boanerges heeft gekregen, d.w.z. 'zonen van de donder'. Kennelijk is dat geen tegenstrijdigheid. Want hij weet ook duidelijk te waarschuwen voor de gevaren. En het woord 'antichrist' zien we uit zijn pen vloeien, wanneer hij de leer van de Heer Jezus bedreigd ziet.

Johannes, de oudste, heeft zijn pen gepakt om een kort briefje te schrijven aan "*de uitverkoren vrouw en haar kinderen, die ik werkelijk liefheb.*" Of: in waarheid liefheb. Want waarheid is een centraal begrip in dit briefje.

Gaat het hier om een vaderloos gezin, waarmee de oudste een bijzondere liefdesband heeft? Een alleenstaande moeder met haar kinderen soms?

Nee, dat niet. De oudste schrijft hier een brief aan een bepaalde gemeente van Christus, die hij de eretitel 'uitverkoren vrouw' geeft. En zij is niet de enige, die zo wordt aangeduid. Zij ontvangt immers ook de groeten van haar 'uitverkoren zuster'. Van een zustergemeente, mogen we wel zeggen. Welke gemeenten het precies zijn weten we niet. Verzendadres is waarschijnlijk de gemeente te Efeze, waar Johannes het laatste deel van zijn leven heeft gewerkt.

Vreemd, dat de gemeente van Christus een vrouw genoemd wordt? Nee. De Bijbel spreekt zo heel vaak. Al in het Oude Testament wordt Gods gemeente vaak vergeleken met een vrouw.

Bekend is de uitdrukking: de dochter Sion. En Paulus noemt in Gal. 4:26 het vrije hemelse Jeruzalem 'onze moeder'. Dan heeft hij het over de kerk van Christus. En in de Openbaring beschrijft Johannes, hoe hij de vrouw, de bruid van het, Lam in haar reinheid en schoonheid ziet.

"Van de oudste. Aan de uitverkoren vrouw en haar kinderen."

Uit die woorden spreekt een hechte band in het geloof. In de waarheid van de woorden en de leer van Christus. Er spreekt ook hoogachting uit voor die vrouw, voor die gemeente van Christus. Johannes is als de oudste dienaar van en voor de gemeente van Christus.

Zij is de uitverkoren vrouw. Uitverkoren door God en door Christus. En zo bijzonder geliefd bij Hem. Door Hem is zij ook in een hoge positie geplaatst. Er staat voor 'vrouw' een niet alledaags woord. "Vrouwe" is er vertaald in vers 5, NBG51. Het oorspronkelijke woord betekent: meesteres. Het is de vrouwelijke vorm van het woord 'heer'.

Vrouwe is Christus' gemeente. Adellijke dame, zou je bijna zeggen. Niet van zichzelf, maar krachtens Christus' liefde en verkiezing. Kostbaar is zij in de ogen van haar Heer. Hij wordt zelf in haar zichtbaar door de kracht van zijn Heilige Geest. Christus is het die haar liefheeft en zich voor haar overgegeven heeft tot in de dood. Zijn liefde is haar liefde.

Dat is de waarheid. Dat zijn de betrouwbare woorden van de Heer Jezus zelf. Zo openbaart de Heer zich. Het gaat om de waarheid van Christus, om de waarheid van Gods eigen woord.

3. Waarheid en ruimte

Het begrip 'waarheid' is uitwisselbaar met de naam 'Jezus Christus'. Hij heeft immers gezegd: "Ik ben de weg en de waarheid en het leven." (Joh. 14:6)

"Ik ben de waarheid." In Christus moeten de leerlingen blijven, zoals de ranken aan de wijnstok.

De waarheid is de grondslag waarop de gemeente van Christus kerk is en alleen maar kerk kan zijn. Die waarheid is ook haar ruimte. De ruimte om gemeente van Christus te zijn en te blijven.

Het is opvallend hoe vaak de oudste in dit korte briefje over de waarheid spreekt. Dat zal ongetwijfeld te maken hebben met de waarschuwing tegen misleiders uit het tweede stukje van de brief.

De liefde van de oudste en van alle andere christenen tot deze gemeente is liefde "op grond van de waarheid." Liefde in de eenheid en de verbondenheid van het geloof in Christus Jezus.

De waarheid is en geeft de ruimte om gemeente van Christus te zijn, zei ik. In die waarheid mogen en moeten de gelovigen dan ook wandelen. Zoals je op een vrije dag kunt wandelen in het bos. Dat bos is dan de ruimte en de plaats waar je gaat wandelen. Zo mogen de christenen wandelen in de waarheid. Want zij hebben de waarheid leren kennen.

Johannes heeft dat tot zijn vreugde opgemerkt bij de leden van de gemeente aan wie hij zijn brief schrijft. En hij dankt God ervoor.

"Ik was zeer verheugd te merken dat verscheidene van uw kinderen de weg van de waarheid volgen, in overeenstemming met het gebod dat de Vader ons gegeven heeft." (vs. 4)

We kunnen ons de situatie misschien wel zo voorstellen: Een aantal broeders van de gemeente heeft Johannes opgezocht. Zij hebben hem en de andere predikers geholpen en verzorgd. Daarmee hebben ze bewezen, dat ze daadwerkelijk naar het evangelie wilden leven.

Ze nemen de woorden en de leer van de Heer Jezus Christus serieus. Ze erkennen die als de waarheid en brengen dat ook in praktijk. God de Vader heeft zijn kinderen door Jezus immers de opdracht gegeven om de broeders en zusters lief te hebben en vooral goed te zorgen voor de predikers van het evangelie.

Jezus garandeerde hun levensonderhoud. Maar dat loopt via de mensen, die tot geloof komen.

Johannes trof bij de broeders uit de gemeente zulke ware christelijke liefde aan en een waarlijk christelijk leven. En zij zijn representatief voor de gemeente aan wie hij zijn brief schrijft.

Wat is hij daar blij mee. Want zo vindt hij de waarheid van het evangelie bevestigd en de krachtige werkelijkheid van het woord van God en de leer van de Meester Jezus Christus.

De waarheid is de grondslag waarop en het raamwerk, waar binnen het christelijk leven van de gemeente open bloeit. Daarbuiten is de dood. Daarbuiten is de broederliefde niet. In het tweede gedeelte van de brief maakt Johannes dat duidelijk. De waarheid van het evangelie van Jezus Christus is de ruimte waarbinnen de gaven van God naar de gemeente toekomen.

"Genade, barmhartigheid en vrede zullen bij ons zijn, van God, de Vader, en van Jezus Christus, de Zoon van de Vader, in waarheid en liefde."

Dat is de belofte van God en de zegen van de Heer Jezus Christus, die Hij vanuit de hemel naar zijn gemeente toedraagt. Het is ook de basis waarop de gemeente staat en gaat. Op de straat van genade, barmhartigheid en vrede mogen de kinderen van de uitverkoren vrouw wandelen. In de ruimte van de waarheid.

Dat geldt ook voor ons als gemeente, voor u als gelovigen.

4. Liefde en principe

Gaat het in de gemeente, aan wie Johannes schrijft, allemaal goed? Zijn er alleen maar parels en geen puzzels? Is de liefde er honderd procent? Nee, dat niet. Ook al mag Johannes hooggestemde woorden schrijven.

Niet alle gemeenteleden wandelen in de waarheid. Ze brengen niet allemaal het liefdegebod van de Vader en van de Heer Jezus in de praktijk. Er schort nog wat aan hun liefde tot de heiligen en dus tot God.

Daarom ook de vraag van de oudste in vers 5:

"En nu heb ik een verzoek aan u. Ik houd u in deze brief geen nieuw gebod voor, maar een gebod dat ons vanaf het begin bekend is: laten we elkaar liefhebben."

De oudste heeft een vraag voor de hele gemeente. Niet alleen voor een aantal kinderen van de vrouw, zeg maar de gemeenteleden die wat achterblijven in het wandelen in de waarheid. Maar aan de gemeente, hier weer als vrouw aangesproken. Hij vraagt haar concreet: *"Laten we elkaar liefhebben."*

Dat gaat niet om een liefdesvraag tussen twee mensen, zoals je in een gewone liefdesbrief zou kunnen lezen. Maar het is het oude principe van het elkaar liefhebben als gelovigen, binnen de gemeente. Johannes sluit zichzelf daarbij in. 'Wij moeten elkaar liefhebben in de gemeente van Christus,' zegt hij. Want dat gebod hebben de leerlingen van Jezus al van hun Meester gekregen.

Dat is niets nieuws, ook niet voor de eerste lezers van deze brief. Elkaar liefhebben, dat is het principe van het gemeente zijn en van het christen zijn.

Het komt er wel op aan om in die liefde te volharden, om dat liefhebben vol te houden. Want heel gemakkelijk komt het op een lager pitje te staan. De liefde slijt zo

gemakkelijk uit onder mensen, ook in de gemeente van Christus. Dat is een kwalijke zaak in de ogen van de Heer Jezus Christus.

Ik denk even aan wat Johannes later moet schrijven aan de gemeente van Efeze als beoordeling van de Heer zelf, wanneer Hij deze gemeente visiteert.

"Ik weet wat u doet, hoe u zich inzet en standhoudt, ..."

In Efeze staat ze voor de waarheid, voor de leer van Jezus Christus ook tegenover allerlei dwaalleraars.

"Maar dit heb ik tegen u: u hebt de liefde van weleer opgegeven. Bedenk van welke hoogte u gevallen bent. Breek met het leven dat u nu leidt en doe weer als vroeger." (Opb. 2:4,5).

Zover is het nog niet bij de gemeente aan wie Johannes dit briefje schrijft. Maar hij vraagt als oudste - dus met gezag - wel om elkaar te blijven liefhebben.

Dat is niet een nieuw gebod. Maar we hebben dat van den beginne ontvangen. Dat is het allereerste principe voor de gemeente. Dat heeft de Heer Jezus zijn leerlingen nadrukkelijk voorgehouden.

Johannes heeft dat opgetekend in zijn verslag van de afscheidswaarden en gesprekken van Jezus vlak voor zijn gevangenneming. In Johannes 13-16 kunnen we daarvan lezen. Johannes heeft zich dat eigen gemaakt. Hij komt daar in zijn brieven telkens op terug.

Ik noem een paar gedeelten. 1 Johannes 2:7,8 lijkt veel op de woorden van onze tekst:

"Geliefde broeders en zusters, ik houd u in deze brief geen nieuw gebod voor maar een oud, dat u vanaf het begin bekend is. Dat oude gebod is de boodschap die u gehoord hebt. Toch is het ook een nieuw gebod..."

Het gebod om elkaar lief te hebben is oud, maar tegelijk telkens weer nieuw. Steeds weer moet de gemeente dat horen en zich eigen maken in de praktijk van het geloof. Oud en nieuw gebod tegelijk. Jezus zei in Joh. 13:34,35:

"Ik geef jullie een nieuw gebod: heb elkaar lief. Zoals ik jullie heb liefgehad, zo moeten jullie elkaar liefhebben. Aan jullie liefde voor elkaar zal iedereen zien dat jullie mijn leerlingen zijn."

Jezus werkt dat uit in Johannes 15, het gedeelte dat we hebben gelezen.

"Dit draag ik jullie op: heb elkaar lief." (Joh. 15:17)

Zo kun je nog veel meer gedeelten noemen. Al deze dingen staan op de achtergrond bij ons kleine briefje met zijn woorden over het liefhebben van elkaar in de gemeente en als gemeente.

De liefde van Christus is het principe voor het gemeente-zijn van Christus' kerk. Een kwetsbaar principe, zo blijkt maar al te vaak in de omgang tussen broeders en zusters. Het is zo maar aan slijtage onderhevig. Liefde verkilt gemakkelijk. Soms zelfs met een beroep op de waarheid. Soms worden waarheid en liefde zelfs tegen elkaar uitgespeeld.

Maar als je de liefde vergeet, verandert het opkomen voor de waarheid in scherpelijperij. Zonder liefde niet een in waarheid. En als je het met de waarheid van

het evangelie van Jezus Christus niet zo nauw neemt, wordt de liefde soft, wordt het lievigheid. Dat is niet de bedoeling van de Heer Jezus met zijn gemeente. Het is zo: binnen de ruimte van de waarheid gaat het om de liefde en daar geeft de liefde de doorslag. De liefde motiveert tot broederlijke omgang en daadwerkelijk christelijk gedrag. In de navolging van de Heer Jezus zelf. Hij ging ons voor in liefde tot het uiterste.

Wat is die liefde dan? Het lijkt soms zo ongrijpbaar. Ook dat heeft de oudste goed van zijn Meester onthouden.

"Liefhebben houdt in dat we leven volgens Gods geboden. Volgens dit gebod, dat u vanaf het begin gehoord hebt, moet u leven." (vs. 6)

Wandelen in de waarheid, dat is ook wandelen in het gebod van de liefde. Want de liefde van Christus is de waarheid. En de liefde van God is het gebod voor de leerlingen van Jezus.

Het zit allemaal aan elkaar vast. Het grijpt allemaal op elkaar in: waarheid, liefde en gebod. Het is het ene grote geheel van het geloof in de Heer God en de trouw aan zijn woorden en beloften. De trouw aan zijn verbond.

Onze Heer wil dat wij elkaar liefhebben, zegt de oudste tegen de gemeente. Elkaar: oudste en uitverkoren vrouw. Ook de kinderen van de vrouw en de oudste. En de kinderen onderling. En dat allemaal onder de overheersende koepel van de liefde van God en van Christus.

De oudste vraagt aan de uitverkoren vrouw: *"Laten wij elkaar liefhebben."*

Dat schrijft hij ook aan ons, aan u, gemeente van Christus. Die vraag om liefde wordt u vanmorgen ook gesteld. En het gebod om elkaar lief te hebben krijgt ook u te horen. Het oude gebod van de Vader, dat in Christus steeds weer nieuw is. Dat wij elkaar liefhebben. Elkaar aanvaarden in de liefde van Christus.

Want alleen met het principe van de liefde kunt u gemeente van Christus' zijn en blijven in de ruimte van de waarheid. De liefde alleen immers maakt de gemeente van Christus aantrekkelijk. Zijn liefde is haar sieraad.

Dan zullen genade, barmhartigheid en vrede bij ons zijn van God, de Vader, en van Jezus Christus, de Zoon van de Vader, in waarheid en liefde.

Amen